

Prognoza oddziaływania na środowisko
„Programu usuwania wyrobów zawierających
azbest z terenu Gminy Żabia Wola, powiat
grodziski, województwo mazowieckie.”

Opracowanie:
„ADLER CONSULTING”
mgr inż. Hubert Bobrowski
lipiec 2009r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	4
2. Metoda przygotowania Prognozy oddziaływania na środowisko (POnŚ)	5
3. Prognoza oddziaływania na środowisko PUA uwzględniająca następujące elementy:.....	6
3.1. Zakres i rodzaj potencjalnych skutków.	6
3.2. Potrzeba neutralizacji.....	6
3.3. Kontynuacja.	6
3.4. Aspekty społeczne.....	6
3.5. Informacja o zawartości, głównych celach Programu i powiązaniach z innymi dokumentami.	6
4. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu:...	9
4.1. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenie Gminy Żabia Wola.....	9
4.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	12
5. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem:.....	13
6. Określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów chronionych.	13
7. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	14
7.1. Konwencja Nr 162 Konferencji Ogólnej Międzynarodowej Organizacji Pracy z dnia 24 czerwca 1986 r. – dotycząca bezpieczeństwa w stosowaniu azbestu.	14
7.2. Dyrektywy UE:	15
7.3. Ustawy	16
7.4. Rozporządzenia	18

8.	Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko oraz zabytki, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe	20
8.1.	Zagrożenie powietrza atmosferycznego.....	20
8.2.	Zagrożenie dla gleb, gruntów i wód	21
8.3.	Zagrożenia dla zabytków i krajobrazu kulturowego	21
9.	Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu:	22
10.	Informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji PUA oraz częstotliwości jej przeprowadzania:	22
11.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko:.....	23
12.	Wnioski:	23
13.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym:.....	24

1. Wstęp

Podstawą prawną wykonania prognozy są przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902, z późn. zm.). Art. 40 ust. 1 i 2 ustawy wymaga przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów. Z przepisów tych wynika, że organ zlecający opracowanie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żabia Wola” zobowiązany jest do sporządzenia (zlecenia) dokumentu prognozy oddziaływania oraz przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Ustawa ta narzuca regulacje dotyczące oceny oddziaływania na środowisko planów i programów zawarte w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów. Ponadto, wymóg przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko jest zgodny z dyrektywą 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska.

Celem opracowania niniejszej prognozy i przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko jest określenie korzystnych i niekorzystnych wpływów środowiskowych spowodowanych realizacją projektowanego „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żabia Wola”, przed ostatecznym podjęciem decyzji o przyjęciu Programu do realizacji przez władze samorządowe Gminy.

Prognoza oddziaływania na środowisko współtworzy ostateczną wersję dokumentu podstawowego, jakim jest Program (PUA). Wnioski i rekomendacje w niej zawarte powinny być włączone w ostateczny kształt „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żabia Wola”.

2. Metoda przygotowania Prognozy oddziaływania na środowisko (POnŚ)

Metodyka ocen oddziaływania na środowisko oraz obowiązujące przepisy nie wskazują konkretnych metod sporządzania prognoz do projektów dokumentów strategicznych. Dla sporządzenia niniejszego opracowania posługujemy się instrukcjami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie, wydanymi wobec zapytań płynących z gmin województwa mazowieckiego.

Prognoza oddziaływania na środowisko została przeprowadzona równolegle z opracowywaniem dokumentu podstawowego. Prognoza dotyczy dokumentu, który będzie podlegał procedurze przyjęcia przez Radę Gminy.

Dla przeprowadzenia przedmiotowej prognozy wykorzystane zostały dane G.U.S. i W.U.S., a także dane zebrane w wyniku przeprowadzonej szczegółowej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest wraz z oceną stanu, na terenie Gminy Żabia Wola w okresie listopad 2008r. Korzystano również z przygotowanych w ostatnich latach opracowań z interesującego zakresu dla obszaru województwa mazowieckiego.

Do sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko wykorzystano również:

- wyniki i analizy badań dotyczących aktualnego stanu środowiska w gminie, w tym aktualnego stanu środowiska wodnego, glebowego i atmosferycznego w województwie, przy czym ze zrozumiałych względów nacisk położono na stan atmosfery;
- wyniki badań i dane z literatury, dotyczące oddziaływania wyrobów zawierających azbest na poszczególne komponenty środowiska,
- obowiązujące i projektowane normy i rozporządzenia z zakresu postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.
- Informacje zawarte i wynikające z Programu usuwania wyrobów zawierających azbest (PUA)

Dokument oparty jest na danych z okresu kwiecień – czerwiec 2009r.

Zakres prognozy jest określony w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. nr 199, poz.1227).

3. Prognoza oddziaływania na środowisko PUA uwzględniająca następujące elementy:

3.1. Zakres i rodzaj potencjalnych skutków.

Prognoza oparta została na wstępnym przeglądzie w celu spełnienia stopnia szczegółowości zakresu i natury skutków środowiskowych, jakie mogą wystąpić przy wdrażaniu analizowanego dokumentu. Skutki środowiskowe, łącznie ze skumulowanymi, mogą wystąpić w wyniku zmian w zasobach środowiskowych takich, jak: powietrze i zasoby przestrzeni. Konsekwencje mogą płynąć ze zmian w strukturze substancji trwałej, bo to jest przedmiotem działań objętych Programem. Prognoza dotyczy zarówno pozytywnych, jak i niekorzystnych skutków.

3.2. Potrzeba neutralizacji.

Rozważono potrzebę zastosowania środków minimalizujących potencjalne skutki, jakie może w środowisku wywołać realizacja celów wskazanych analizowanym dokumentem. Środkami minimalizującymi mogą być, na przykład ewentualne zmiany w dokumencie, warunki nakładane na projekty (czy metody ich realizacji) lub działania wynikające wprost z dokumentu.

3.3. Kontynuacja.

Prognoza rozważa potrzebę podjęcia środków w celu monitorowania skutków długofalowego wdrażania dokumentu lub zapewnić, aby wdrożenie podtrzymywało założone cele zrównoważonego rozwoju.

3.4. Aspekty społeczne.

Prognoza identyfikuje odczucia społeczne wśród tych, którzy mogliby być najbardziej narażeni na ewentualne skutki oddziaływania.

3.5. Informacja o zawartości, głównych celach Programu i powiązaniach z innymi dokumentami.

„Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żabia Wola” (PUA) składa się z 13 rozdziałów merytorycznych poświęconych szeroko rozumianej problematyce azbestu.

Rozdział 1. - Wstęp - nawiązując do „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” wskazuje ogólne założenia i motywy powstania dokumentu oraz wskazuje nadrzędne cele opracowania, perspektywę czasową realizacji oraz sygnalizuje główne problemy.

Rozdział 2. - został poświęcony charakterystyce terenu objętego Programem, określa charakterystyczne uwarunkowania i wskazuje na specyfikę terenu.

Rozdział 3. - szczegółowo określa cele i zadania Programu, dla terenu Gminy Żabia Wola.

Rozdział 4. - zawiera informacje o azbeście, jego występowaniu i zastosowaniu. Mówi o typach wyrobów, miejscach stosowania, zawartościach czystego azbestu oraz o klasyfikacji i warunkach eksploatacji w przemyśle i budownictwie.

Rozdział 5. - przedstawia „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Polski” w aspekcie jego korespondencji z Programem Gminnym - porównanie zawartości i wzajemnych relacji.

Rozdział 6. - został poświęcony w całości procedurom bezpiecznego postępowania przy pracach polegających na wytwarzaniu odpadów azbestowych. Omawia szczegółowo te procedury, których przestrzeganie ma kluczowe znaczenie dla niewystępowania zagrożeń podczas demontaży wyrobów azbestowych.

Rozdział 7. - dotyczy zdrowotnych aspektów oddziaływania azbestu, profilaktyki i neutralizacji skutków ewentualnego narażenia na ekspozycję.

Rozdział 8. - opisuje najlepsze dostępne techniki zalecane do stosowania przy pracach, których przedmiotem jest azbest oraz działania alternatywne do usuwania, czyli tymczasowe zabezpieczenia.

Rozdział 9. - poświęcony jest źródłom i metodom finansowania realizacji gminnego Programu, ze szczególnym uwzględnieniem propozycji form finansowego wsparcia dla osób fizycznych.

Rozdział 10. - jest to szczegółowy opis i analiza sytuacji wynikającej z przeprowadzonej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Żabia Wola.

Rozdział 11. - analiza stanu technicznego i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów - analiza dokonanej oceny stanu.

Rozdział 12. - szczegóły realizacji planu usuwania wyrobów azbestowych w latach 2009 - 2012 wraz z perspektywą do roku 2032.

Rozdział 13. - ramowa perspektywa Programu na lata 2013 - 2032.

Za główny cel Programu przyjęto:

**„USUNIĘCIE WSZYSTKICH WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
Z TERENU GMINY ŻABIA WOLA DO ROKU 2032”**

Priorytetowe cele to także wskazanie działań, mechanizmów i źródeł finansowania, które pozwolą na bezpieczne usunięcie wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy.

Główne działania wyznaczone w Programie są następujące:

1. Opracowanie, przyjęcie i wdrożenie działań zmierzających do usunięcia wyrobów zawierających azbest;
2. Wprowadzenie do Wojewódzkiej Bazy Danych o Azbeście (WBDA) informacji dotyczących zinwentaryzowanych zasobów oraz wytwarzania i gospodarowania odpadami azbestowymi;
3. Rozważenie budowy składowiska odpadów azbestowych;
4. Organizacja kampanii edukacyjno - informacyjnej w zakresie prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
5. Monitoring usuwania oraz prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
6. Zorganizowanie i sfinansowanie w pierwszej kolejności zbiórki już wytworzonych, a zmagazynowanych odpadów azbestowych dla indywidualnych gospodarstw domowych.
7. Zorganizowanie akcji koordynowanych przez Gminę demontażu, pakowania, transportu i umieszczenia na składowisku odpadów azbestowych.

Opracowanie niniejszego dokumentu oparte jest na realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętego przez Radę Ministrów RP 14 maja 2002 roku.

4. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu:

4.1. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenie Gminy Żabia Wola

Gmina Żabia Wola położona jest w zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie Grodzisk Mazowiecki, między wielką aglomeracją warszawską i zagłębieniem sadowniczym, jakie stanowią okolice Grójca i Skierniewic. Od zachodu graniczy z gminą Mszczonów, od strony południowo-wschodniej z gminą Tarczyn, od strony północnej z gminą Grodzisk Mazowiecki, od strony wschodniej z gminą Nadarzyn.

W skład gminy wchodzi 41 wsi, podzielone na 32 sołectwa.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 10 561 ha. Użytki rolne stanowią 70% (7 411 ha), lasy i grunty leśne - 23% (2 369 ha), pozostałe grunty - 7% (781 ha).

Gmina Żabia Wola przekształca się z gminy o charakterze rolniczym w kierunku modelu bardziej złożonego funkcjonalnie. Polega to na wprowadzeniu w dużym wymiarze funkcji rekreacji i turystyki, mieszkalnictwa nie związanego z rolnictwem oraz przemian strukturalnych rolnictwa do dostosowania go do aktualnych potrzeb gospodarczych. Ponadto wykorzystane są możliwości funkcji rozwoju inwestycji przemysłowo-składowych na terenie gminy. W związku z szybkim urbanizowaniem się obszarów gminy i potrzebą poprawy standardu życia mieszkańców istnieje konieczność rozwoju usług.

Gmina do niedawna typowo rolnicza coraz szerzej pełni funkcje rejonu rekreacji i wypoczynku dla stołecznej aglomeracji. Brak dużych zakładów przemysłowych, niewielkie rzemiosło oraz dogodny dojazd wpływa na zwiększającą się z roku na rok liczbę działek rekreacyjnych. Na terenach przyległych do lasów i w obrębie obszarów leśnych rozwinęło się budownictwo rekreacyjne, dotyczy to zwłaszcza okolic Władysławowa, Bieniewca, Siestrzeni, Żelechowa i całego pasa przyległego do wschodniej granicy gmin rozciągającego się na północ od Ojżanowa. Obszary te są najatrakcyjniejszym pod względem rekreacyjno-wypoczynkowym fragmentem gminy.

Gmina Żabia Wola położona jest w obrębie mezoregionu Wysoczyzny Rawskiej - jej północnej części zwanej Wysoczyzną Mazowiecką. Rzeźba powierzchni terenu gminy jest stosunkowo urozmaicona. Tereny najwyższej położone znajdują się w południowej części we wsi Petrykozy (rzędne terenu przekraczają tu miejscami 200 m n.p.m.). Ku północy teren obniża się do min. 121m n.p.m. w dolinach rzecznych. Na północ od Władysławowa na niewielkiej powierzchni terenów leśnych znajdują się wydmy. Na terenie gminy Żabia Wola znajdują się obszary źródliskowe rzek: Utraty, Pisi Tuczej i Pisi Gągoliny. W dolinach rzek

można spotkać sztuczne zbiorniki wodne, np.. stawy rybne na Pisi Gągolinie w miejscowości Grzegorzewice i zbiornik w Grzymku na Pisi Tucznej.

Lasy zajmują ok. 1/5 powierzchni gminy.

Pomiary stężenia włókien azbestu w województwie mazowieckim wykonywano w 2005 roku. Punkty pomiarowe wyznaczone były w 20 powiatach. Ogółem było 124 punktów pomiarowych zlokalizowanych na terenie 98 gmin. Obliczone na podstawie zgromadzonych wyników średnie stężenie włókien azbestu w m³ powietrza wynosi w województwie mazowieckim 666,8 (95% PU: 600,5 – 740,4).

Tabela 1. Stężenia włókien azbestu w powietrzu w województwie mazowieckim wg powiatów

Powiat	Liczba pomiarów	Średnie stężenie (wł./m ³)	95% PU
białobrzeski	8	547,7	342,7 – 875,4
garwoliński	8	724,4	476,0 – 1102,3
grójecki	22	379,1	279,4 – 514,2
łosicki	32	821,6	655,4 – 1029,8
m. Radom	3	612,5	531,2 – 706,3
m. Warszawa	62	1109,2	845,5 – 1455,2
miński	16	609,5	355,7 – 1044,5
mławski	16	786,2	605,0 – 1021,7
ostrołęcki	32	335,7	239,0 – 471,6
płoński	16	300,4	224,3 – 402,2
przasnyski	32	653,7	464,0 – 921,0
przysuski	16	759,7	635,1 – 908,8
pułtowski	16	388,7	309,5 – 488,1
radomski	20	1222,1	884,2 – 1689,3
siedlecki	32	680,2	530,1 – 872,8
sochaczewski	16	609,5	401,9 – 924,4
szydłowiecki	8	706,7	474,2 – 1053,2
węgrowski	32	715,5	424,5 – 1206,2
wyszkowski	16	415,2	317,8 – 542,4
żyrardowski	16	273,8	174,2 – 430,4
Razem	419	666,8	600,5 – 740,4

p < 0,001

Źródło: Sprawozdanie z realizacji tematu: 2/DPO/BR/05 Program naukowy dotyczący zagrożeń populacji Polski związanych z azbestem; Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera, Zakład Epidemiologii Środowiskowej; Łódź, 2005

Analiza uwzględniająca typ zabudowy wykazała, że zróżnicowanie stężeń w zależności od typu zabudowy nie było istotne statystycznie. Niemalże identyczne średnie wartości stężeń odnotowano na terenach przemysłowych 642,5 (95% PU: 477,0 – 865,2) i na osiedlach mieszkaniowych 642,0 (95% PU: 567,4 – 726,3). Wyższe stężenia odnotowano natomiast na terenach o luźnej zabudowie – 857,3 (95% PU: 865,4 – 1072,1).

Tabela 2. Stężenia włókien azbestu w powietrzu w województwie mazowieckim wg rodzaju zabudowy

Teren	Liczba powiatów	Liczba gmin	Liczba punktów pomiarowych	Liczba pomiarów	Średnie stężenie (wł./m ³)	95%PU
przemysłowy	9	12	14	34	642,5	477,0 - 865,2
os. mieszkaniowe	20	84	100	331	642,0	567,4 - 726,3
zabudowa luźna	7	13	20	54	857,3	685,4 - 1072,1

p = 0,078

Źródło: Sprawozdanie z realizacji tematu: 2/DPO/BR/05 Program naukowy dotyczący zagrożeń populacji Polski związanych z azbestem; Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera, Zakład Epidemiologii Środowiskowej; Łódź, 2005

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego włóknami azbestu w okresie letnim i jesiennym różniło się w sposób istotny statystycznie (p < 0,01). Średnie stężenie włókien azbestu z pomiarów w okresie letnim było wyższe niż w okresie jesiennym (750,9 vs. 536,6). Dokładniejsze dane na ten temat zawiera tabela 3.

Tabela 3. Stężenia włókien azbestu w powietrzu w województwie mazowieckim w zależności od pory roku

Okres	Liczba powiatów	Liczba gmin	Liczba punktów pomiarowych	Liczba pomiarów	Średnie stężenie (wł./m ³)	95%PU
letni	20	98	124	248	750,9	671,0 - 840,4
jesienny	14	66	86	171	536,6	433,8 - 663,7

p = 0,006

Źródło: Sprawozdanie z realizacji tematu: 2/DPO/BR/05 Program naukowy dotyczący zagrożeń populacji Polski związanych z azbestem; Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera, Zakład Epidemiologii Środowiskowej; Łódź, 2005

Do miejsc o prawdopodobnym ryzyku występowania podwyższonego stężenia azbestu w powietrzu należą:

1. typowe budownictwo wielkopłytkowe w miastach z elewacjami z płyt azbestowo-cementowych o różnym stopniu ich zniszczenia;
2. tereny wokół byłych zakładów wyrobów azbestowo-cementowych;
3. „dzikie” wysypiska odpadów azbestowo-cementowych;

4. budynki gospodarcze o dużych powierzchniach dachowych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi w znacznym stopniu uszkodzonymi i zdegradowanymi.

4.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Azbest znajduje się w wykazie substancji niebezpiecznych stanowiących załącznik do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. Nr 201, poz. 1674) pod numerem indeksowym 650-013-00-6, jako substancja o udokumentowanym działaniu rakotwórczym kategorii 1, stanowiąca poważne zagrożenie zdrowia
w następstwie narażenia na długotrwałe oddziaływanie na drogi oddechowe.

Ogółem, na terenie gminy Żabia Wola znajduje się ok. 247 000 mkw. wyrobów zawierających azbest. Do najważniejszych wyrobów azbestowych znajdujących się w zasobach mieszkańców gminy należą wyroby azbestowo - cementowe, takie jak:

- płyty faliste (eternity),
- płyty Karo,
- płyty elewacyjne

zawierające od 10 do 35% azbestu.

Program prezentuje konkretne działania, pozwalające na zminimalizowanie, w pewnych przypadkach nawet wyeliminowanie negatywnego oddziaływania odpadów zawierających azbest na zdrowie ludzi i środowisko. Brak tych działań skutkowałby dalszym zanieczyszczeniem środowiska azbestem i pogłębianiem się niekorzystnych skutków zdrowotnych oraz środowiskowych (przede wszystkim jakości powietrza). Bez wdrażania rozwiązań zaproponowanych w Programie (PUA) odpady zawierające azbest będą masowo trafiać na dzikie składowiska lub wprost do lasu lub na drogi. Z kolei, wyroby zawierające azbest, takie jak. np. płyty i inne elementy budowlane ulegają zużyciu, uszkodzeniom mechanicznym, erozji i wietrzeniu, mogąc uwalniać do środowiska włókna azbestu. Pozostawienie ich w dotychczasowym miejscu i sposobie użytkowania przyczyniłoby się do zwiększonego występowania chorób wywołanych wdychaniem włókien azbestu w populacji mieszkańców gminy. Również postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, bez określonych w Programie procedur dla:

- właścicieli oraz zarządców budynków, przy użytkowaniu obiektów z wyrobami zawierającymi azbest,
- właścicieli i zarządców budynków, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z tych obiektów lub terenów
- wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, oraz oczyszczania obiektu i terenu wokół,
- prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest,

może spowodować przedostanie się do środowiska szkodliwych mikrowłókien azbestu oraz zwiększenie prawdopodobieństwa ekspozycji osób wykonujących

prace remontowe czy rozbiórkowe z użyciem wyrobów i materiałów zawierających azbest.

Zaproponowane w Programie działania przeciwdziałają występowaniu możliwości wpływu wyrobów zawierających azbest na środowisko przyrodnicze i w konsekwencji na zdrowie ludzi. Gdyby nie zostały one podjęte, istnieje realne zagrożenie, że w wielu miejscach gminy stan powietrza atmosferycznego będzie ulegał dalszemu i ciągłemu pogarszaniu. Ma to związek z procesami korozji i erozji powierzchni wyrobów azbestowo – cementowych, których wiek techniczny oceniany jest na maksimum 30 lat. Po tym okresie przyjmuje się, że wyroby zaczynają pylenie samoczynne w określonych warunkach atmosferycznych.

Dodatkowe korzyści z wdrożenia programu obejmują:

- oczyszczenie z azbestu terytorium gminy, (cel nadrzędny Programu)
- poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców i potencjalne obniżenie przypadków zachorowań spowodowanych szkodliwym działaniem azbestu,
- poprawa stanu technicznego obiektów budowlanych, przyrost wartości nanieśń budowlanych i gruntów, innych obiektów i mieszkań,
- poprawa wyglądu estetycznego gminy (wzrost walorów turystycznych) jak i stanu środowiska.

5. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem:

Obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w wyniku realizacji Programu (PUA) to miejsca prowadzenia prac usuwania wyrobów zawierających azbest. Hipotetycznie drugim miejscem ewentualnie możliwego wystąpienia znaczącego narażenia na działanie pyłu azbestu jest jego transport. Sytuacje awaryjne takie jak n.p. niekontrolowane rozszczelnienia opakowania (w wyniku wypadku drogowego) może być takim źródłem. W obydwu sytuacjach zastosowanie obowiązujących procedur zmniejsza nieomal do zera ryzyko wystąpienia takich zagrożeń. Położywszy nacisk na szkolenie i krzewienie wiedzy o najlepszych dostępnych praktykach, dopuszczanie do demontaży tylko profesjonalnych wykonawców stać będzie na straży bezpieczeństwa.

6. Określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów chronionych.

Azbest jest naturalnym (minerał), choć niepożądanym elementem środowiska człowieka. Dzięki swoim doskonałym własnościom chemicznym i fizycznym a szczególnie wysokiej odporności na ogień i temperaturę był przetwarzany i

używany w formie wyrobów, oraz tam, gdzie dziś jest demontowany, ewentualnie poddawany niezbędnej dla demontażu obróbce, załadunkowi, transportowi i wreszcie składowaniu. W wyrobach lub odpadach azbest występuje na ogół w niewielkich udziałach procentowych (np. w wyrobach azbestowo - cementowych 5 - 15%).

Nie stwierdzono chorobotwórczego działania włókien azbestu, które dostały się do organizmu człowieka poprzez przewód pokarmowy. Z tego też powodu nie ma zagrożenia podczas korzystania z wodociągów zbudowanego z rur azbestowo - cementowych. Ostatnie zalecenia, co do prac remontowych dla tego typu instalacji zalecają pozostawianie nieczynnych instalacji w ziemi z zaznaczeniem ich obecności na mapach i planach, zaś poprowadzenie nowej instalacji nowym śladem.

Zagrożenia i skutki zdrowotne istniejącego narażenia na azbest w skali kraju nie są rozpoznane. Nie istnienie w tej chwili działających zakładów wykorzystujących azbest powoduje, że dziś jedynie usuwanie wyrobów zawierających azbest, może stworzyć zagrożenia zdrowotne. Może ono dotyczyć zarówno pracowników zatrudnionych przy usuwaniu i utylizacji materiałów zawierających azbest, jak i spowodować większe niż do tej pory zagrożenia dla osób przebywających w sąsiedztwie prowadzenia prac, szczególnie na obszarach o dużym zaludnieniu (ekspozycja pośrednia).

Na terenie gminy Żabia Wola znajdują się obszary cenne przyrodniczo.

Oddziaływanie określonych w Programie działań na ten teren jest znikome, zaś przeprowadzenie tych działań w dużej perspektywie czasowej może znacząco wpłynąć na poprawę stanu powietrza atmosferycznego w otoczeniu obszarów cennych przyrodniczo, co w znaczący sposób podniesie jego walory.

7. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

7.1. Konwencja Nr 162 Konferencji Ogólnej Międzynarodowej Organizacji Pracy z dnia 24 czerwca 1986 r. – dotycząca bezpieczeństwa w stosowaniu azbestu.

Konwencja Nr 162 dotycząca bezpieczeństwa w stosowaniu azbestu – przyjęta została w dniu 04 czerwca 1986 roku na Konferencji Ogólnej Międzynarodowej Organizacji Pracy w Genewie. Konwencja określa zasady ogólne oraz środki zapobiegawcze w postępowaniu w zakresie ochrony przed szkodliwością azbestu w miejscu pracy. Przepisy Konwencji dotyczą także prac rozbiórkowych i usuwania azbestu z budynków lub budowli oraz określają obowiązki pracodawców oraz organów władz dotyczące informacji i szkolenia w zakresie ochrony zdrowia przed narażeniem na azbest.

7.2. Dyrektywy UE:

(źródło tego podrozdziału: Prognoza oddziaływania na środowisko programu usuwania azbestu dla województwa mazowieckiego)

Wyszczególnione poniżej przepisy Unii Europejskiej regulują postępowanie ze szkodliwymi dla zdrowia ludzkiego substancjami chemicznymi, w tym również azbestem i wyrobami zawierającymi azbest. Większa część tych regulacji dotyczy ochrony zdrowia osób zatrudnionych przy pracach w kontakcie z wyrobami zawierającymi szkodliwe materiały, wprowadzając szczegółowe ograniczenia i specjalne wymagania dla metod pracy oraz środków zabezpieczających ludzi. Druga część regulacji dotyczy ochrony środowiska, metod pomiarów zanieczyszczenia włóknami i pyłem azbestu, a także metod zabezpieczenia przed emisją tych szkodliwych substancji. Wiele zapisów w poszczególnych dyrektywach stanowią regulacje dotyczące obowiązków pracodawców w zakresie ochrony pracowników i otoczenia miejsca prac przed zagrożeniami, wynikającymi z możliwości uwalniania się pyłu i włókien azbestu, w czasie trwania robót przy produkcji, zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających te składniki. W aktach prawnych Unii Europejskiej dotyczących azbestu znajdują się też wskazówki i wytyczne dla państw członkowskich dotyczące wprowadzania w życie przepisów regulujących problematykę azbestu, a także form i metod pomocy, szkolenia i kontroli – w celu stworzenia odpowiednich warunków dla sprawnego wdrożenia nowych przepisów.

1. Zalecenia Międzynarodowej Organizacji Pracy Nr 172 z dnia 24 czerwca 1986 r. – dotyczące ochrony pracowników przed działaniem azbestu.
2. Dyrektywa Rady Nr 80/1107/EWG z dnia 27 listopada 1980 r. – w sprawie ochrony osób narażonych na ekspozycję szkodliwych substancji (ze zmianami wynikającymi z dyrektywy Nr 91/322/EWG z dnia 29 maja 1991 r.).
3. Dyrektywa Rady Nr 83/477/EWG z dnia 19 września 1983 r. – o ochronie pracowników przed zagrożeniem związanym z narażeniem na działanie azbestu w pracy (znowelizowana Dyrektywą Rady Nr 91/382/EWG).
4. Dyrektywa Rady Nr 90/394/EWG z dnia 28 czerwca 1990 r. – w sprawie ochrony pracowników przed narażeniem na czynniki rakotwórcze w środowisku pracy (znowelizowana Dyrektywą Rady Nr 99/38/WE).
5. Dyrektywa Rady Nr 91/382/EWG z dnia 25 czerwca 1991 r. – o dopuszczalnym stężeniu włókien azbestu (uzupełnienie do Dyrektywy Nr 83/477/EWG).
6. Dyrektywa Rady Nr 94/33/EWG z dnia 22 czerwca 1994 r. – w sprawie ochrony młodocianych w miejscu pracy.
7. Dyrektywa Rady Nr 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. – w sprawie odpadów.
8. Dyrektywa Rady Nr 76/769/EWG z dnia 27 lipca 1976 r. – w sprawie zasad prawa, przepisów i środków administracyjnych krajów członkowskich Wspólnoty Europejskiej, jak również odnoszących się do ograniczeń w zakresie handlu i stosowania substancji niebezpiecznych.
9. Dyrektywa Rady Nr 83/478/EWG z dnia 19 września 1983 r. – w sprawie ujednoczenia ustawodawstwa, przepisów i postanowień krajów członkowskich.
10. Dyrektywa Rady Nr 85/610/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. – jako uzupełnienie do Dyrektywy Nr 76/769/EWG.

11. Dyrektywa Rady Nr 89/391/EWG a dnia 12 czerwca 1987 r. – o ochronie bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy.
12. Dyrektywa Rady Nr 87/217/EWG z dnia 19 marca 1987 r. – w sprawie zapobiegania i zmniejszania zanieczyszczenia środowiska azbestem.
13. Dyrektywa Rady Nr 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. – w sprawie zbliżania ustawodawstwa, przepisów i postanowień administracyjnych krajów członkowskich, dotyczących produktów budowlanych.
14. Dyrektywa Rady Nr 91/659/EWG z dnia 3 grudnia 1991 r. – w sprawie zbliżania ustawodawstwa, przepisów i postanowień administracyjnych krajów członkowskich, dotyczących wprowadzania ograniczeń w zakresie rozprowadzania na rynku i stosowania niebezpiecznych substancji i wyrobów technicznego zastosowania.
15. Dyrektywa Rady Nr 84/360/EWG z dnia 28 czerwca 1984 r. – w sprawie zanieczyszczeń środowiska przez zakłady przemysłowe.
16. Dyrektywa Rady Nr 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. – w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed niebezpieczeństwem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy.
17. Dyrektywa Rady 99/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. – w sprawie składowania odpadów.
18. Dyrektywa Rady 91/689/WE z dnia 12 grudnia 1991 r. – w sprawie odpadów niebezpiecznych.
19. Rozporządzenie Rady 259/93 z dnia 1 lutego 1993 r. – w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów w obrębie Wspólnoty, do Wspólnoty i poza jej obszar.
20. Dyrektywa Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r. nowelizująca Dyrektywę 85/337/EWG – w sprawie oceny oddziaływania niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć na środowisko.
21. Dyrektywa Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. – w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli.
22. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków oddziaływania na środowisku niektórych planów i programów.
23. Dyrektywa Rady 91/692/WE z dnia 23 grudnia 1991 r. w sprawie normalizacji i racjonalizacji sprawozdań dotyczących realizacji niektórych Dyrektyw Rady dotyczących środowiska

7.3. Ustawy

Zagadnienia dotyczące wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terytorium Polski regulowane są przez 9 ustaw, z czego najistotniejszymi są:

1. **Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628 z późn. zm.) (Dz.U. 2003 Nr. 3 poz.20 tekst jednolity)** – ustawa zakazuje wprowadzania na polski obszar celny azbestu, wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i

wyrobami zawierającymi ten surowiec (przepisy nie mają zastosowania do diafragm do istniejących instalacji elektrolitycznych zawierających azbest chryzotylowy oraz do wałów z azbestu stosowanych do ciągnięcia szkła). Ustawa również reguluje zagadnienia związane z opieką zdrowotną pracowników, którzy mieli kontakt z azbestem.

2. **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.) (Dz.U. 2007 Nr. 39 poz.251 tekst jednolity)** – ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. Ustawa określa obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym m.in. odpadów niebezpiecznych. Ustawa reguluje postępowanie w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania, w tym składowania odpadów. Ustawa m.in. określa zakres planów gospodarki odpadami, sposób ich opiniowania i sposób monitorowania oraz rodzaje odpadów, które powinny być ujęte na każdym szczeblu ich opracowania.
3. **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.) (Dz.U. 2008 Nr. 25 poz.150 tekst jednolity)** – ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Ustawa reguluje m.in. opracowywanie programów ochrony środowiska, postępowanie w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, prowadzenie państwowego monitoringu środowiska, ochronę powietrza przed zanieczyszczeniem i sposób postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska, ochronę powierzchni ziemi, przeciwdziałania zanieczyszczeniom (w tym konieczność oznaczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz miejsc, w których się znajduje, konieczność dokumentowania informacji dotyczącej m.in. występowania azbestu).
4. **Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. Nr 89, poz. 414 z późn. zm.) (Dz.U. 2006 Nr. 156 poz.1118 tekst jednolity)** – jednym z zapisów ustawy jest art. 30, ust. 3., który stanowi: właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1 ww. artykułu, jeśli ich realizacja może spowodować: zagrożenia bezpieczeństwa ludzi, pogorszenie stanu środowiska lub pogorszenie warunków zdrowotno – sanitarnych.
5. **Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym materiałów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z późn. zm.)** – ustawa określa zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z

tym przewozem oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach. Przewóz materiałów niebezpiecznych w kraju określają przepisy zawarte w załącznikach A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych – ADR. Przepisy umowy ADR oraz ustawy określają warunki załadunku i wyładunku oraz przewozu odpadów niebezpiecznych na składowisko. Wymagane są świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu materiałów niebezpiecznych wydane przez upoważnioną stację kontroli pojazdów oraz szkolenie kierowców pojazdów w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych.

7.4. Rozporządzenia

Regulacje prawne dotyczące azbestu są rozproszone (około 40 rozporządzeń). Biorąc pod uwagę zakres przedmiotowego opracowania poniżej wymieniono i krótko scharakteryzowano najważniejsze rozporządzenia.

1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206 z 2001 r.). Zgodnie z katalogiem odpady zawierające azbest, z jakimi mamy do czynienia podczas realizacji zadań z Programu (PUA) klasyfikuje się następująco:

Klasyfikacja odpadów zawierających azbest

• Kod odpadów	• Podgrupa	• Rodzaj
• 17 06 01*	• Materiały izolacyjne zawierające azbest	• Materiały izolacyjne zawierające azbest
• 17 06 05*	• Materiały konstrukcyjne zawierające azbest	• Materiały konstrukcyjne zawierające azbest

* - odpady niebezpieczne

Wszystkie wymienione odpady zaliczono do odpadów niebezpiecznych i w związku z tym podlegają rygorom wynikającym z obowiązujących aktów prawnych.

2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649). Rozporządzenie określa obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest, warunki transportu odpadów zawierających azbest do miejsc ich składowania, wymagania, jaki powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.

Rozporządzenie narzuca na właścicieli, użytkowników wieczystych lub zarządców nieruchomości, a także obiektów, urządzeń budowlanych, instalacji przemysłowych lub innych miejsc zawierających azbest przeprowadzenie kontroli stanu tych wyrobów oraz sporządzenia oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Ocenę przekazuje się do właściwego organu nadzoru budowlanego, w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny.

3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876). Rozporządzenie m.in. określa sposób inwentaryzowania azbestu lub wyrobów zawierających azbest, w miejscach ich wykorzystywania oraz terminy przedkładania odpowiednio wojewodzie albo wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o: rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest, o czasie i sposobie usuwania azbestu.

4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nie selektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595). W sposób nie selektywny mogą być składowane rodzaje odpadów o kodach 17 06 01* i 17 06 05*. Odpady o tych kodach mogą być wspólnie składowane na składowisku odpadów niebezpiecznych. Nie można mieszać tych odpadów i składować z innymi odpadami niebezpiecznymi.

5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549 z 2003 r.) (Ważne zmiany Dz.U. 2009 Nr. 39 poz. 320). Rozporządzenie określa m.in. wymagania dotyczące składowania dla odpadów zawierających azbest, wymienionych w katalogu odpadów kodami 17 06 01* i 17 06 05*.

6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska jako całości (Dz. U. Nr 175, poz. 1439 z 2002 r.). Rozporządzenie reguluje zagadnienia dotyczące terminu i formy składania informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu.

8. Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko oraz zabytki, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe

Program (PUA) jest spisem zamierzeń i zalecanych dokonań mających na celu poprawę sytuacji w środowisku związanej z zagrożeniem środowiska wyrobami i odpadami zawierającymi azbest poprzez ich konsekwentne usuwanie. Generalne założenia PUA są proekologiczne, natomiast w trakcie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć mogą wystąpić nowe, szczególne aspekty oddziaływania na środowisko.

Najważniejszym zagrożeniem dla środowiska związanym z realizacją PUA może być nieterminowe realizowanie zapisanych w nim działań. Dotyczy to przede wszystkim realizacji zadań w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest, których dalsze użytkowanie powodowałoby uwalnianie się włókien azbestu do środowiska, wyroby o pierwszym stopniu pilności.

Negatywne oddziaływanie na środowisko działań zawartych w PUA może zostać wyeliminowane przez zastosowanie i przestrzeganie wszystkich obowiązujących i przedstawionych w PUA procedur postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, które dotyczą:

- właścicieli oraz zarządców budynków oraz terenu, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest,
- właścicieli i zarządców budynków oraz terenu, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z tych obiektów lub terenów
- wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, oraz oczyszczania obiektu, terenu, instalacji,
- prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest,

Wskazane w PUA warianty rozwiązywania problemów usuwania azbestu wskazują jednak na wysoki stopień zabezpieczenia przed negatywnym oddziaływaniem na środowisko.

8.1. Zagrożenie powietrza atmosferycznego

Stężenie azbestu w powietrzu w rejonie wolnym od źródeł emisji nie przekracza 100 włókien / m³. Stężenia tego typu notowane są na terenach wiejskich, ale otwartych. Włókna azbestu wprowadzone do atmosfery są przenoszone przez prądy wertykalne oraz prądy poziome. Jedynym sposobem oczyszczania atmosfery są opady atmosferyczne. Oczyszczanie to jest jednak pozorne, gdyż włókna azbestu po wyschnięciu odzyskują lotność i ponownie cyrkulują w atmosferze. Włókna azbestu mogą być przenoszone na odległość wielu tysięcy kilometrów, zanim opadną do gleby lub wody. W przypadku siedlisk w obszarach wiejskich z dużą ilością

zabudowań pokrytych leciwymi lub źle utrzymanymi wyrobami A-C w sprzyjających dla włókien azbestu warunkach atmosferycznych (długotrwała susza) samoczynne uwalnianie się włókien azbestowych powoduje nawet kilkunastokrotne przekroczenia chwilowe ich zawartości w powietrzu atmosferycznym.

W budynkach mieszkalnych stężenia azbestu w powietrzu są zmienne w zależności od udziału elementów budowlanych zawierających azbest i ich stanu. Notowane są wartości w granicach 39 – 1800 włókien/m³. W pomieszczeniach zawierających lekko uszkodzone wyroby zawierające azbest stężenie azbestu w powietrzu wynosi na ogół 1000 włókien/m³.

8.2. Zagrożenie dla gleb, gruntów i wód

Z uwagi na minimalne występowanie azbestu w Polsce w formie naturalnych złóż (praktycznie nie występuje) zanieczyszczenia gleby i wód włóknami azbestu mają pochodzenie wtórne. Zanieczyszczenia te pochodzą ze źle eksploatowanych wyrobów, ich wieku wreszcie ze złego obchodzenia się z nimi podczas demontażu i usuwania. Należy, więc zwrócić baczną uwagę na poziom techniczny wykonywanych prac jak również na przygotowanie teoretyczne kadry wykonującej zadanie.

Zawartość azbestu w użytkowanej glebie nie powinna przekraczać 0,02% z uwagi na możliwość reemisji włókien podczas prowadzenia prac rolnych, wykopów, ruchu pojazdów, itp. Przemieszczanie azbestu w gruncie jest niewielkie, dotyczy zwłaszcza drobnych włókien. Zanieczyszczenie gleby azbestem może stanowić potencjalne zagrożenie dla zdrowia tylko wtedy, gdy uprawa mechaniczna lub unos z odsłoniętej powierzchni powoduje pylenie.

Należy jednakże zaznaczyć, że wspomniane wyżej badania ekologiczne uważa się za zbyt mało czułe (obraz zacierają wysoki poziom tła zanieczyszczeń innego rodzaju) ze względu na występowanie wielu trudnych do wyeliminowania czynników zakłócających. Dodatkową trudnością tych badań jest sporadyczność i duża zmienność ekspozycji.

8.3. Zagrożenia dla zabytków i krajobrazu kulturowego

W przypadku prowadzenia prac przewidzianych w PUA nie występują wśród nich elementy zagrożenia dla zabytków tak architektury jak i przyrody oraz krajobrazu kulturowego. Prawidłowo prowadzona polityka estetyki terenu spowoduje wzrost walorów krajobrazowych, szczególnie w zakresie kolorystyki otoczenia.

Podsumowując, można stwierdzić, że planowane działania w zakresie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest pozwalają optymistycznie myśleć o ograniczaniu, a wręcz wyeliminowaniu ich wpływu na środowisko, ale tylko w przypadku konsekwentnej realizacji projektowanych zamierzeń. Niepodjęcie działań przewidzianych w PUA może spowodować znaczące oddziaływanie wyrobów pozostawionych samym sobie a będących w złym stanie technicznym. Tu i

ówdzie składowane, niekiedy w różny sposób już wcześniej zdemontowane wyroby, a będące już w świetle obowiązującej nomenklatury odpadami powinny być w pierwszej kolejności spakowane i usunięte. Nie deponowanie we właściwych warunkach azbestu może być powodem znaczącego zanieczyszczenia powietrza, w wyniku wtórnego pylenia, a przez to zagrożenia dla ludzi i środowiska.

9. Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu:

Działania, podjęte w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest, zgodnie z rozwiązaniami proponowanymi w PUA przyniosą zdecydowaną poprawę stanu środowiska przyrodniczego. Proponowane rozwiązania są tak dobrane, aby ich ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko było ograniczone do wielkości niższej od ustanowionych norm. Osiągnięcie tych zamierzeń wiąże się z zastosowaniem w przypadku usuwania i transportu odpadów – odpowiednich procedur postępowania.

10. Informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji PUA oraz częstotliwości jej przeprowadzania:

Proponuje się, aby monitoring realizacji PUA stanowił element monitoringu prowadzonego w ramach obowiązujących przepisów regulujących wymagania, co do stwierdzonego stanu technicznego wyrobów i możliwości ich dalszego bezpiecznego użytkowania. Stwierdzone stopnie pilności determinują tryb postępowania

w odpowiednich przedziałach czasowych.

Bezpośredni i bieżący nadzór nad prowadzonymi pracami powierzony odpowiedniemu wydziałowi w Urzędzie Gminy Żabia Wola powinien być wystarczający, pod warunkiem systematycznego i rzetelnego prowadzenia ewidencji i raportowania do Urzędu Marszałkowskiego.

11. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko:

Z tytułu wdrożenia analizowanego PUA nie przewiduje się występowania żadnych oddziaływań transgranicznych.

Oddziaływanie obiektów związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest oraz unieszkodliwianiem odpadów może jednak sporadycznie wykraczać poza obszar województwa. Negatywne skutki gospodarowania odpadami mogą być odczuwalne w ościennych gminach przede wszystkim w zakresie powietrza atmosferycznego i w przypadku wystąpienia takiego oddziaływania w gminie Żabia Wola.

12. Wnioski:

W wyniku przeprowadzonej analizy potencjalnych zagrożeń dla środowiska i zdrowia wynikających z realizacji Programu (PUA) sformułowane zostały następujące wnioski:

1. Problem wyrobów i odpadów zawierających azbest jest jedna z pilniejszych kwestii gospodarki odpadami do rozwiązania w gminie Żabia Wola.
2. W „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Żabia Wola” jako metodę unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest wskazano ich składowanie. Ustalone cele są zgodne z wymogami prawa polskiego i unijnego. Na razie przepisy prawa nie dopuszczają innych form utylizacji, choć trwają prace legislacyjne w tym kierunku.
3. Najważniejszym zagrożeniem dla środowiska związanym z realizacją PUA będzie nieterminowe realizowanie zapisanych w nim działań. Przy systematycznym realizowaniu zapisanych w PUA działań nie ma niebezpieczeństwa wystąpienia niekontrolowanych usuwań i w związku z tym powstawania tzw. „dzikich składowisk”. Jest to największe zagrożenie, dlatego bezwzględnie należy dążyć do zapewnienia miejsc bezpiecznego składowania oraz organizowania odbiorów.
4. Niezbędne jest wprowadzenie skutecznych mechanizmów finansowych wspomagających funkcjonowanie tworzonego systemu. Ponadto, należy prowadzić ciągłe akcje edukacyjno-informacyjne dla ogółu mieszkańców gminy. Należy uświadamiać zagrożenia dla zdrowia, jakie wiążą się z oddziaływaniem niewłaściwie usuwanych lub unieszkodliwianych wyrobów zawierających azbest, lecz bez wywoływania paniki i fobii strachu. Sugeruje się organizowanie spotkań i pogadanek, akcji plakatowych propagujących dokonania Urzędu w zakresie organizacji gospodarki odpadami azbestowymi a także rozważenie zorganizowania konkursu wiedzy o bezpiecznym postępowaniu dla młodzieży szkolnej.

13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym:

Niniejsza „Prognoza oddziaływania na środowisko „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żabia Wola” została opracowana w nawiązaniu do wymagań ustaw Prawo ochrony środowiska i Ustawy o odpadach. Uwzględnia również wymagania prawna ochrony środowiska Unii Europejskiej zapisane w odpowiednich dokumentach Wspólnot Europejskich.

Przedmiotem prognozy, określanej również mianem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jest *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żabia Wola*.

Zakres merytoryczny prognozy wynika z przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska, oraz zaleceń i wskazań RDOŚ i PISE w Warszawie.

Podstawą opracowania prognozy do Programu była analiza i ocena następujących zagadnień:

- celów ochrony środowiska na poziomie lokalnym i regionalnym,
- uwarunkowań aktualnego stanu środowiska Gminy Żabia Wola,
- przewidywanych możliwych oddziaływań zadań zawartych w PUA na funkcjonowanie obszarów chronionych, warunki życia ludzi, walory środowiska kulturowego oraz kształtowanie krajobrazu,
- określenie potencjalnych negatywnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń zawartych w PUA,
- warunków funkcjonowania systemu monitoringu jako podstawowego wymogu skuteczności PUA

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żabia Wola przedstawia stan obecny postępowania z wyrobami zawierającymi azbest w gminie na tle uwarunkowań środowiskowo – przestrzennych, a także ogólnej sytuacji w kraju w tej dziedzinie.

Najważniejsze znaczenie dla praktycznego wdrożenia ustaleń Programu ma zalecane i wskazane w PUA sformułowanie konkretnego harmonogramu działań, w skład, których wchodzić będą: usunięcie płyt azbestowo – cementowych występujących w budynkach mieszkalnych, inwentarskich oraz zorganizowanie odbiorów już wcześniej zdemontowanych wyrobów zawierających azbest.